

Uredništvo in upravnništvo
Glasilo je v Chicagu, Ill.,
2821 So. 40. Ave., kamor
je pošiljati vse rokopise,
denarne pošiljave, sploh
vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina za
Zdr. Države in Canado je
\$1.00, za inozemstvo \$1.50.

GLASILO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izhaja vsaki
teden v petek. — Odkula-
cija je dosegla nad osem
tisoč natosov. List je raz-
širjen po Zdr. Državah,
Canadi in stari domovini.

Cene za oglase po pogodbi.
Enostopna 10 point vrsta
8 centov.

Nefrankirana ali premalo
frankirana pisma se ne
sprejemajo.

LETO—YEAR V.

CHICAGO, ILL., 26. APRIL (APRILA) 1912.

ŠTEV.—NUMBER 14.

Svoboda in enakost.

Nešteto krat so misleci in pametni ljudje povedali, da obstoji svoboda za ameriške delavce le na papirju. Marsikateri naivni delavec misli drugače. Domislija si, da je delodajalec enak, ako mu ni treba sneti pokrivala z glave, ko pride v pisarno vprašat za delo. Ta ameriška šega nima najmanjšega stika z enakostjo. Ako se delavcu ni treba odkrivati delodajalec, da svoboda enega ne sme kršiti svobode drugega. Kdor za merilo svobode jemlje šega in navade in na podlagi teh izvaja, da živimo v deželi svobode, prihaja do krivih in napačnih zaključkov.

Človek, ki je gospodarsko odvisen od drugega človeka, ne more biti svoboden. Kdorkoli gospodarsko odvisnemu človeku pripoveduje, da živi v svobodi in enakosti, je naivnejši ali pa slepar. Svoboda je brez gospodarske enakosti nemogoča. Kdo pa je danes gospodarsko enak s svojim delodajalcem? Mar profesor na univerzi, ki za plačo podučuje druge v vedah in znanosti? Ali inženir — stavbenik, kemik, elektrotehnik itd. —, ki je za plačo prodal svoje znanje in izurjenost delodajalcem? Ali delavec, ki s svojim umom in rokami gradi palače, železnice, delavnice, stroje, parnike, izdeluje obleke, prideluje živiljske potrebščine in v življenjski nevarnosti spravlja naravne zaklade iz podzemskih globočin na svetlo, za kar dobiva beraško napojnino v podobni plači?

Dokler so podzemski zakladi obratna, produktivna in razdeljena sredstva lastnina posameznih kapitalistov, se ne more pisati, da je enaka pravica za vse: kapitaliste in delavce z umom ali rokami, bogatine in siromake.

Vsak delavec — razumnik, rokodelce ali težak, ako noče poginiti gladi na cesti ali pa doma v bornem stanovanju, ali noče krasti in ropati, mora prodati svojo delavno moč kapitalistom za neko določeno plačo. S tem se je delavec podredil tuji volji, prenehala je njegova svoboda. Kapitalist ukazuje, delavce pa vzboga, ako noče stradati in umirati počasi lakote, ali pa z hudodelskimi čini skrbeti za vsakdanji kruh.

To razmerje med delavcem in delodajalcem je tako jasno, da se mora človek zdrave pameti čuditi, da so nekateri ljudje tako naivni, drugi pa zopet tako nesramni, ko vedno trdijo in učiijo, da je delavno ljudstvo — ljudstvo, ki uči, gradi, proizvaja, razpečava izdelke — svobodno in uživa enake pravice s svojimi delodajalci. Prisiljena poslušnost in svoboda sta vendar dva popolnoma različna pojma. Svoboda je le človek, ki je gospodarsko neodvisen. Gospodarsko močan lahko izvrši, kar je siromakom zabranjeno. Do danes se nismo doživeli, da bi linčali ali pa obesili kakega milijonarja, dasiravno so tudi milijonarji izvršili umore in priznali svoje zločine pred sodiščem. Na obratno so pa že obesili in linčali mnogo siromakov in nekatere izmed njih popolnoma nedolžne, ki niso izvršili drugega hudodelstva, kot da so se rodili kot siromaki.

Ako se delavec pride potegovat pred sodišče za svoje pravice, se kmalu prepriča, da zanj ni pravice, ker nima potrebnega evenka v žepu. Zanj so vrata v dvorano pravice zaprta, ker pravica vidi že skozi zaprte duri, da prihaja bosjak, nemanič, človek, ki ima sicer zdravo pamet in žuljave roke, pa nič premoženja in je s svojim delom vedno le osrečil druge. Za te vrste ljudi dandanes ni pravice na svetu.

Kaj nam pomagajo lepi zakoni in konstitucije na papirju, dokler večina ljudstva zdihuje pod žezlom kapitalistov in dela tlako tej peščici, ki kraljuje nad vsemi stanovci: profesorji, inženirji, zdravniki, pravniki, malimi obrtniki in delavci? Nič! Zakoni in konstitucije so danes le sredstvo, da ta peščica kapitalistov laglje doseže in izvede svoje cilje in namene, pa tlačiti in izsesava sebi v korist vse stanovce — ljudstvo.

Ako hočemo biti res svobodni, potem moramo odstraniti današnji gospodarski sistem, ki proizvaja neenakost in gospodarsko-mu močnemu človeku omogoči, da tlačiti in izsesava gospodarsko šibkejšega in ga oropa njegove osebnosti svobode. Svobodni ljudje lahko živijo le v človeški družbi, ki prizna načelo gospodarske enakosti za vse svoje člane in da vsem članom enako priliko do uporabe proizvodnih, razdelivnih in prometnih sredstev, sploh do vseh svojih občestvenih naprav. Faktor tudi do vseh zemeljskih zakladov, ako se rabijo v splošno ljudsko korist.

Brez gospodarske enakosti, ne da bi imeli vsi ljudje, ki hočejo delati enake pravice do uporabe proizvodnih, razdelivnih, prometnih, učnih sredstev, sploh do vseh občestvenih naprav, ne more biti in ni svobode.

Dokler ne bo gospodarstvo v človeški družbi preustrojeno, v tem smislu, dotlej ne govorimo in pišimo, da smo svobodni, ker s tem smešimo sami sebe, ker ne priznamo sebi toliko razuma, da se zavedamo, da živimo v neenakih razmerah in v sužnosti peščice kapitalistov, ki so in je zopet posledica današnjih gospodarskih nazorov in razmer!

Ameriške vesti.

* **Preiskava o potopu parnika "Titanic"** je dokazala jasno kot beli dan, da je strašno katastrofo, pri kateri je izgubilo nad 16 sto ljudi svoje življenje, zakril kapitalizem. S parnikom se je peljal I. Bruce Ismay, direktor in delničar (lastnik) "White Star" družbe, ki je priganjal starega pomorskega kapitana, da je opustil opreznost, boječe se, da izgubi svojo službo in drvil s pomorskim orjacom med ledenimi gorami na oceanu z največjo hitrostjo. "Hrabri" lastnik Ismay, ki se je izkazal za dobrega in izvrstnega priganjača, kedar gre za sveti profit, se je pri tej katastrofi izkazal za največjega strahopetca. Da je rešil svoje malovredno življenje, je skočil že v tretji rešilni čoln, dasi je bilo na parniku še mnogo žen in otrok, ki so čakali na rešilne čolne. Podlo dejanje tega strahopetca se pa kaže v polni luči, ako zaznamo, da sta se po izpovedi kurjača James McGanna skrili dve majhni deklici na poveljniškem mostu, izmed katerih je eno pograbil omenjeni kurjač, drugo pa kapitan Smith, ko so se bližali zadnji trenutki ogromnega parnika in ž njima skočila v morje. Kapitan je z deklico kmalu zgubil v ledenem morju, kurjač se je pa še nekaj časa boril, dokler tudi njemu niso otrpeli prsti vsled mraza in je bil primoran izpustiti na pol mrtvo dekletce, ki je izginilo v oceanu.

Izpraševalna senatna komisija je tudi dognala, da je bilo na parniku premalo čolnov in da niso imeli nikdar vaj za slučaj nezgode.

* **V Bolivar, okraju Miss.** je utonilo nad dve sto oseb. Narasla reka je razgnala jez pri Beulah in voda je vdrla preko vsega okraja, pogrežajoč ljudi, živino, hiše in bleva v svojih živih.

* **Pri Mill Springs, Mo.** je brzovlak števil. 11 "Iron Mountain" družbe skočil raz tir in padel po železniškem nasipu nizdol. Mnogo oseb je vbihtih in ranjenih.

Železniška družba dolži mokro vreme, da je zakrivilo nezgodo. Seveda je to prazen izgovor. Ako so železniški pragi zdravi in ne gnili, progla pa dobro posuta z gramozom, se ni treba bati, da bi mokro vreme škodilo železniški progi v toliki meri, da bi vlak skočil raz tir. Pripovedke o mokrem vremenu nimajo drugega pomena, kot omamiti občinstvo, da ne spozna pravih krivcev železniških nezgod, ki sedijo navadno v upravnem svetu in ne zahteva, da se jih kaznuje kot morilce in vbijalce.

Profit — zlato telo — pa ne mokro vreme, je proizvodilo nezgodo!

* **Azilno pravo** je v nevarnosti, ako bo sprejet dodatek senatorja Roota k naselniškemu zakonu, ki se glasi, da se zabrani vstop v "Zdr. države" vsakemu inozemcu, ki se je udeležil zarote, da bi zrušil katerikoli inozemsko vlado. Davek za priseljenec se zvišali tudi od 4 na 5 dolarjev. Vsa znamenja kažejo, da je najbolj nazadnjaški senat, kar jih te imela do danes Unija.

* **Trije predzorni roparji** so oropali potnike v spalnem vozu na brzovlaku "Rock Island" železniške družbe blizu Sheffielda, Ill. Po izvršenem delu so izstrelili svoje samokrese v signalno cev, ki tvori zvezo med strojevodjem in vlakom, na kar se je vlak vstavil. Seveda so roparji na to izginili, ne da bi bili tako vpljudni in povedali, kam nameravajo s svojim plenom na odhiti.

Serif pa po stari ameriški navadi bahato trdi, da bo roparje imel kmalu pod ključem, kar mu pa ne verjame noben pameten človek.

* **Uradniki** v njujorskem uradu za izmenjavo zlatega denarja, so stali pred zagotovitvijo, ko je neki bolgarski priseljenec vrgel na mizko osem "srebrnih" zlatov in zahteval, da jih menjaajo v ameriški denar. Ogledovali so jih od vseh strani in majali z glavami. Ker pa priseljenec ni imel drugega denarja in je hotel odpotovati na zapad, so ga izročili kot dozdevnega sleparja naselniškemu uradniku. Srečajo je pa uradnik nekaj razumel o kemiji in zablistilo je v njegovih mozganih, da so cekini prišli v dotiko s kakšno tekočino in poledeli. Priseljenec, je v domovini delal v trgovini s kemikalijami. V svoji listnici je imel majhno stekleničko živega srebra, iz katere je odpadel zamašek in se je živo srebro razlilo po listnici in spremenilo cekine v srebrnjake. V kemičnem laboratoriju na Ellis Islandu so srebrnjake kmalu spremenili zopet v rumenjake, na kar jih je menjavec zamenjal za ameriški denar.

* **Silen vihar** — vrtnec, ki je v nedeljo divjal preko nekaterih pokrajin v državi Illinois in Indiana je zahteval 16 človeških življenj. Nad dvajset oseb je težko ranjenih, na stotine pa lahko. Vihar je divjal s tako silo, da je obračal hiše ali pa trgal strehe z njih.

* **Delavska zveza** v Chicagu je lansko leto izvršila preiskavo na parnikih, ki plujejo na Michigan-skem jezeru in prevažajo potnike. Preiskava je dognala, da je življenje potnikov in moštva v nevarnosti. Vsled tega je izdelala zakonsko predlogo za varstvo potnikov in moštva in jo predložila kongresu, kjer pa še danes leži pozabljena med zaprašenimi listinami in drugo šaro.

Vsپریو nezgode, ki je zadela parnik "Titanic", se je delavska zveza zadnja nedeljo zopet bavila s pozabljeno zakonsko predlogo za varstvo potnikov in moštva. Delegatje so sprejeli oestro resolucijo, v kateri zahtevajo, da kongres takoj sprejme zakon, ki določa, da mora vsak parnik imeti toliko čolnov, da lahko reši vse ljudi na njem, zaeno pa izvežbane in izurjene mornarje, ki so v sili in nesreči kos rešilnemu delu.

* **Povodnji** v dolini reke Mississippi se vračajo vsako leto in napravljajo vsako leto tudi večjo škodo in zahtevajo več človeških žrtve.

Vzroke za ta pojav je iskati v onustoenju krasnih in veličastvenih gozdov na severozapadu. Velike šume uravnavao naravno odtok vode, ker preprečijo, da snežnica ali dežnica ne more odtekati kot reka proti dolini. Ali kapitalistično gospodarstvo se ne ozira na take reči. Kjerkoli se izplača, tam posekajo, pravzaprav opustošijo gozd na milje in milje naokrog, ne da bi se brigali za nove nasade ali pa zauravnavao talnih in nadtalnih voda. Razne državne vlade, ki mirno gledajo, kako ameriški kapitalisti opustošujejo gozde, so ravno v toliki meri zakrile vse, kar leto vračajoče poplave in ž njimi zvezane žrtve, kot kapitalisti.

ki izgoj profitolovstva ne dajo nič, ako reka Mississippi ob svoji strugi vsako pomlad izvršuje svoje opustošujoče in vničujoče delo.

* **Meščanski listi** dokazujejo z besedo in podobami, da se je z Rodgersom vbil sto in sedem štirikidesetih zrakoplovec. Gotovo je to ogromno število žrtve za osvojitve zračnih višin.

Ali isto kapitalistično časopisje ni pisalo toliko, ko je v Triangle West tvornici v New Yorku zgorelo v enem dnevu toliko delavcev in delavk.

* **V Blomingtonu, Ill.** je pred kratkem umrla zamorka, ki je dosegla izvanredno starost 124 let. Rodila se je v Richmondu, W. Va. kot sužnja, katero so prodali sedemletni otrok, od katerih so jih prodali deset kot živino na trgu, ne da bi bila kedaj izvedela, kaj se je zgodilo z njimi.

Doba, ko so se vršile take grozodejstva, ko so ravnali z ljudmi kot z živino, je dandanes za nami. Ali tudi takrat so se našli zagovorniki suženjskega sistema, kot inamo danes zagovorniki kapitalistične tlake, ki so trdili, da se bo podrl svet, ako se odpravi suženstvo.

Padlo je suženstvo in svet še stoji in ljudje žive na njem. Ali padla bo tudi kapitalistična tlaka kljub obrežnim in neobremenim zagovornikom kapitalizma, ki ga smatrajo kot neobhodno potrebo za obstoj človeške družbe.

Svet se giblje naprej in ne nazaj!

* **Dober nauk** za stavkokaže. Neki agent v New Yorku, ki se peča s posredovanjem dela, je poslal v Chicagu 150 stavkokazev, katerim je obljubil \$5.75 na dan, da bi zasedli mesta štrajkajočih delavcev, ki približajo latnike in železno mrežo, da držijo malto. Ali stavkokazi so imeli smolo. Ne le v tem oziru, da bi jim bilo nemogoče delati na stavbiščih v Chicagu kot stavkokazi, marveč je bil tudi štrajk končan, ko so dospeli v Chicagu.

Zdaj prosijo in jokajo za pomoč v mestni hiši, ker so brez vseh sredstev. Delati ne morejo, ker noben pošten delavec ne dela z izdajalcem, nazaj v New York pa tudi ne morejo, ker nimajo denarja.

Kdor drugim jamo koplje, pade sam v njo!

* **Ometači** v Lowell, Mass. so izvojevali skrajšani delavnik (44 ur v tednu) in večjo plačo. Tesarji se isto tam še pogajajo z delodajalci in zahtevajo 5 c zvišanja plače na uro.

* **V Norfolk** in Newport News, Va. čaka do 150 ladij, da ukrepa premog. To je posledica premogarske stavke. Rudarji so doma, njih pridne roke ne gibljejo, za to pa tudi premoga ni. Cekine v blagajnah kapitalistov je pa nemogoče spremeniti v premog, dokler rudarji ne bodo prišli zopet za kramp in lopato. Ko bodo zaloge popolnoma pošle, bodo kapitalisti še radi priznali upravičene zahteve rudarjev.

* **V Mysie, Iowa** so priborili tesarji zvišanje plače od 31 c na 40 c na uro, ne da bi jim bilo treba štrajkati.

* **Tesarji** v Alamoosa, Colo. so izvojevali povišanje plače od 35 na 50 c na uro, ne da bi jim bilo treba štrajkati.

* **Najvišje sodišče** v državi Washington je priznalo zakoniti osemurni delavnik za ženske, ustavnim.

Dokaz, da delavci zmagojejo, kjer so organizirani. Pred petimi leti bi bil tak zakon priznan protiustavnim.

Tem krajšji je delavnik, tem višja je plača in tolikor manj je brezposelnih delavcev.

* **Organizirani** knjigoveški pomočniki so v Bostonu, Mass. izvojevali 44 urni delavnik v tednu. Za pol praznika v soboto se jim ne bo znižala plača.

Iz zgodovine narkoze.

Že v pradavnih časih so si zdravniki prizadevali, da bi svoje bolnike, pred operacijami uspavali, da bi ne občutili bolečin. Že pred 4000 leti so v ta namen uporabljali opojne nčinke opija, trobelika in zobnika. Zdravniki pa so s temi metodami narkoze, ki so se prakticirale do najnovejšega časa, svoje bolnike spravili čestokrat v smrtno nevarnost. Bilo je tudi toliko neuspehov, da je še leta 1832. francoski zdravnik Velpenn dejal: "Lajšava bolečin pri zdravniških operacijah je fata morgana, ki naš vek zama hiti za njo". In vendar je imela biti ravno njegova doba, ki nas je obdarila z iznajdbo narkoze. Bila sta dva ameriška zobozdravnika, Horace Wells in William Thomas Green Morton, ki sta leta 1844. pričela s takozvanimi poskusi. Wolfram nam podaja študiji "Der Kampf gegen den Schmerz bei operativen Eingriffen" (Boj proti bolečinam pri operacijah), interesantno zgodovino te iznajdbe in opisuje trpljenje njenih mož.

Morton se je bil v družbi z Wellsom, pozneje s Henrikom Charles T. Jacksonom dalje časa bavil z medicinskimi in prirodoslovnimi študijami in je naposled v Bostonu ustanovil zobozdravniški zavod. Wells je takrat izvrševal svojo prakso v Harfordu. V tem mestu je imel na večer 10. dec. 1844 potovalni govornik G. A. Coloton eksperimentarno predavanje o kemiji v kateri je razpravljaval o lastnosti dušikovega oksidala, ki provzroča vdihavan veselo in pijanosti podobno razpoloženje. V zabavo poslušalcev je Colton to lastnost omamnega plina poskušal na nekaterih navzočih osebah in pri tem se je zgodilo, da je mlad kemik, neki Cooley, ki je bil omamni plin vdihaval v krepkih vdihljajih, padel na tla in v globokem spanju obležal. S pomočjo zobozdravnika Wellsa je kmalu prišel zopet k zavesti, začudil pa se je močno, ko so ga opozorili na krvavečo rano na kolenu, ki jo je bil zadobil pri padcu, ne da bi bil kaj čutil. Wells je takoj spoznal zvezo med brezbolestnostjo poškodbe in učinkom vdihanega plina ter se je s tem spoznanjem takoj okoristil; dal si je drugi dan za poskus pod vplivom tega omamnega plina od svojega prijatelja in tovariša Riggsa izdreti bolan zob. Poskus se je popolnoma posrešil. Wells in Cooley sta na to ustanovila kompanijsko podjetje za brezbolestno izdiranje zob ter se preselili v Boston, da bi v to svrho prirejala javne demonstracije (poskuse), pri čemur jima je asistiral Morton. Podjetje je po opetovanih ponosrečnih poskusih narkoze dobilo s poplulnim fiaskom in Wells se je popolnoma potrt umaknil v Harford nazaj.

Morton pa je mislil drugače. Polovični uspehi narkotiziranja po Wellsovi metodi so rodili v njem misel, da bi dušikov oksidul nadomestil z močnejše učinkujočim sredstvom. Pri tem se je spominjal na dogodek, ki mu ga je njegov prejšnji učitelj Jackson opetovano pripovedoval. Poslednji je namreč nekoč pri napravljanju klorovega plina padel v nezavest. Ko je Morton še slučajno dobil v roke neko razpravo Faradaja iz leta 1818., v kateri ta opisuje veliko sličnost omamnega učinka soperice žveplena etra z učinkom dušikovega oksidula, se ni mogel več otresti misli, da dušikov oksidul nadomesti z etrom kot inhalacijskim sredstvom za brezbolestno izdiranje zob. Da se o njegovih učinkih prepriča, je napravil celo vrsto poskusov na ribah, kokoših, psih in na samem sebi.

Vzel je v roko uro, se vsedel komodno v naslanjač, omočil žepni robec z etrom in je položil si ga preko ust in nosu v par minutah zaspal. Ko se je bil prebudil, je bilo preteklo osem minut. Bil je prepričan, da bi mu bili med tem časom brez bolečin lahko izdrti en zob, in tako je sklenil, da napravi pri prvi priliki poskus na svojih pacientih. Še tisti večer mu je slučaj privedel takega pacienta v osebi krepkega godbeni-

ka Frosta, ki se je hotel iznebiti bolečega zoba. Pacient se je drage volje podvrnil inhalaciji in po petih minutah je bil zob izdrt, ne da bi bil kaj čutil.

Uspeh je dal Mortonu pogum k nadaljnjemu delu na tem polju. Ne samo pri brezbolestnem izdiranju zob, temveč pri brezbolestni izvršitvi kirurških operacij je imela njegova iznajdba igrati še veliko vlogo. Dne 16. oktobra 1846 se je etrova narkoza rabila pri operaciji nekega dvajsetletnega tiskarja Gilberta Abbotta, ki so mu morali izrezati neko oteklinu na vratu. Občinstvo je bilo pri operaciji v velikem številu navzoče in je z nezaupnostjo opazovalo manipulacije z narkozo, zlasti ko se je bolnik kmalu po vdihavan etrovega plina začel premetavati in brbljati nerazumljive besede. Ko je začel bolnik spat, pa je zavladala smrtna tišina. Vseh oči so sledile z napetostjo in rastočo presenečenostjo gibanju zdravnikovega noža. "Zares, gospoda moja!", je zaklical operater Warren, z nožem v desnici s povzdignjenim glasom v molk zatopljenemu poslušalstvu. "Zares, to ni humberg!" in burno odobravanje je pretresalo celo dvorano. Proti koncu operacije, ki je trajala pet minut, se je pričel bolnik gibati in dajati od sebe glasove, ki bi se bili smatrali lahko za izraz bolesti, toda pacient je izjavil, da je čutil samo nekaj kakor praskanje s topim nožem.

Odločilna večja operacija s pomočjo etrove narkoze se je izvršila 7. novembra istega leta. Šlo je za amputacijo gornjega stegna 20letne jetične deklice Alice Mo-han. Amfiteater je bil prenaplujen z dijaki, zdravniki, duhovniki, juristi in drugimi radovedniki. Zdravnik je deklici prežagal kost, ji podvezal pete odvojnje, ona pa se ni genila. Šele čisto proti koncu operacije je jela nekoliko stokati. Ko se je pa iz narkoze probudila, ni vedela o operaciji ničesar in ni mogla niti kaj verjeti, da ji je bila odvzeta noga. Vihar aplavza, še silnejši nogo 16. oktobra, je naznanjal okolici in celemu svetu, da se je izvršila velika iznajdba.

Od tedaj si je narkoza osvojila svet.

Horace Wells trinmfa svoje iznajdbe ni več doživel. Tragično je bilo njegovo življenje po ponesrečenih poskusih v Bostonu leta 1845. Preselil se je iz Harforda v New ork in je tu znova pričel propagando za svojo stvar, toda tudi tu brez uspeha. Ko sta kmalu na to trinmfirala eter in kloroform, ni nihče več hotel vedeti o narkozi z dušikovim oksidulom. Wells je poleg tega zbuznel. Da bi se maščeval nad človeštvom, ki mu se po njegovem mnenju kot dobrotniku izkazalo tako nevažno, se je plazil zvečer po new-yorskih ulicah, polivajoč obleke mimoidočih dam z žvepleno kislino. Bil je ujet in je utekel obsodbi samo s tem, da je sam izvršil samomor. 24. jan. 1848. si je v kopalnici prežagal žilo utripalnice, vdihavajoč nato, da bi mu umiranje bilo lažje, klorove pline. To je bila edina dobrota, ki jo je narkoza prinesla možu, ki si je iztekel za njeno iznajdbo tako velike zaslug.

Tudi najditelj etrove narkoze Morton je prinesel življenje prav malo veselih dni, nasprotno pa le preveč zavisti, sovražstva, bede in skrbri. Desetletja se je moral Morton pravdati, preden so mu priznali prioriteto njegove iznajdbe. Kot najhujši njegov nasprotnik je nastopil njegov bivši prijatelj Jackson, ki je hotel za par nasvetov, ki jih je bil dal Mortonu, priznanje, da je sam resnični iznajditelj etrove narkoze. Sodnijski boji Mortonovi za svojo pravico, so požrli njegovo premoženje in izpodkopali njegovo zdravje. Parlament v Washingtonu je opetovano naprosil za denarno podporo, toda vselej zamah zaspal. Umrl je 15. julija 1868. v največji revščini, poiskavši si smrt popolnoma obupan v nekem ribniku centralnega parka v New Yorku. Meščani Bostona pa so na njegovem grobu postavili spomenik, na katerem ga slave kot iznajditelja etrove narkoze. Stara usoda velikih mož, ki pridejo,

v življenju preganjani in prezirani, dostikrat šele po svoji smrti do veljave!

Grozodejstva v Perziji.

Ko so v Hetipu (Bolgarska) vsled nekega bolgarskega bombnega atentata na mošeho mohamedanci v mestu umorili nekoli-ko Bolgarov, se je vsa evropska javnost razburjala nad tem. Toda danes ostaja tu javnost povsem mirna, v kolikor prihajajo v poštev dogodki, ki se odigravajo v Tebrisu. V Hetipu je nad grozodejstvom ogorčeno prebivalstvo storilo pregrešek. V Tebrisu pa so Rusi oni, ki so s pomočjo in-trig in zavratnosti zagrešili zločin. Pregrešek se lahko odpusti, ta zločin pa se ne more, že zaradi njegove strahote ne. Nekaj Perzi-jcev iz Tebrisa, ki so prišli v Baku, opisujejo dogodke na sledeči način:

Dosedaj so Rusi in Samad kan pogubili 280 oseb. 3000 oseb so ubili v boju in 300 so jih vrgli v ječe. Prebivalci, ki so vsemu temu usli, ne vedo, če dožive še drugi dan, kajti roparski poglavar Samad kan, ki so ga Rusi imenovali za guvernerja, odreja kar poljubne usmrtitve. Tebris je podobn eni sami veliki ječi. Nihče ne more ubežati in konzulati civilizirane Evrope ne dajejo nikomur zaščite. Ubogi, razoroženi domačini so brez pribežališča in ne najdejo sredstva, da bi se branili proti grozodejstvom Samad kana. Tiste, ki so ubežali večalam in ječi, večinoma opljenjo in oropajo njihove posesti. Vsak trenutek morajo biti pripravljeni, da vidi-jo svoje najbližje sorodnike usmrčene. Leže so napolnjene s lešmi, obremenjeni z verigami, čakajočimi v mukah usodepolne ure, ko bodo žrtvovani evropski civilizaciji. Več izmed njih ne more prenesti tega večnega smrtnega strahu ter umirajo na vlažnih tleh in pod bremenom verig v ječi. Tem jetnikom dajejo samo vsaki drugi ali tretji dan kosček kruha ali kozarec vode. Pri tem jim pravijo: "Jejte, da boste mogli hoditi vsaj do vseh!" Vsak dan prihajajo v ječo felahi (telesna straža) Samad kana in pripovedujejo jetnikom grozne epizode pri usmrtitvah njihovih tovarišev. Pri tem ne pozabljajo pristavljati, da bo sedaj tudi na nje (na jetnike) kmalu prišla vrsta, da bodo na sličen način poklani. Mnogo jetnikov je umrlo, ko so žili te grozne vesti.

Temu trpljenju in tem grozodejstvom se je pridružil še strašni mraz. Vsega je kakih 1800 oseb že prej pogrebilo iz Tebrisa. Od svojih družin niso dobili nobenih vesti ter jih smatrajo za mrtve.

In kaj takega se imenuje delo civilizacije!

* **Vsa nizkota kapitalistov** — lastnikov predlinice v Lawrence, Mass. vidimo v tem, da hočejo Ettore in Giovanitti iz maščevanjaželjnosti, ker so podlegli napram štrajkujočim delavcem, spraviti na vsilice.

Našim čitateljem je znano, da sta bila Ettore in Giovanitti obtožena umora, ker je v rabuki neki policaj ustrelil neko stavkujočo delavko. Kapitalistični beriči so rekli, da sta Ettore in Giovanitti zakrivila umor, ker sta delavcem pripravila, naj vstrajajo v štrajku. Ali ko so delavci odločno izjavili, da se ne vrnejo na delo, dokler ne izpuste po nedolžnem zaprtga Ettore in Giovanitti, so kapitalisti obljubili, da jih izpustijo takoj, ko se delavci vrnejo na delo.

Delavci so se vrnili na delo, kapitalisti so pa snedli svojo besedo. Jasno je, da bi kapitalisti radi spravili Ettore in Giovanitti na vešala po vzoru čikaške tragedije leta 1886 in 1887, da bi ostrašili druge delavce, da bi se nikdo ne upal v slučaju štrajka prevzeti vodstva.

Ali kapitalisti se motijo dandanes. Njih temne in podle namene bo prečrtal glasen protest vseh ameriških organiziranih delavcev. Časi za samopašno justično umore so minili tudi v Ameriki.

GLASILO Slovenske Narodne Podporne Jednote

Izhaja tedensko.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTEUredništvo in upravljalstvo:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Velja za vse leto \$1.00.

ORGAN

SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL
BENEFIT SOCIETYOFFICE:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

PUBLISHED BY THE
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY

DOPISI.

Franklin, Kans.

Delavske razmere so zelo slabe. Nismo na delu in ne na strajku. Z druge strani nas pa tare nezno draginja. Cene za življensko potrebščine gredo kviško, za sluska pa ni nikjer.

Ali jesen bo kmalu tu. Takrat bo glas delavca na volini dan toliko vreden kot njegovega delodajalca. Delavec bo imel priliko, da glasno je s svojo in svoje tovariše, proti sužnosti in draginji. Pametne delavce bo tudi glasoval tako, ker se zaveda, da ga zamore le njegovo lastno delo osvoboditi današnje mizerije in mu priboriti vse svet.

V podporni organizaciji napredujemo prav dobro. Imamo šest podpornih društev. Sam sem član dveh: naše jednote in pa sv. Barbare. Vsakemu slovenskemu delavcu priporočam, ki se ni član podporne organizacije, da se ji nemudoma pridruži. Kako koristna so podporna društva, dokazem najbolje, ako opišem svojo lastno nesrečo. Pred tremi leti in 11. meseci me je ugriznil pes v levo nogo. Do sedaj sem še zaslužil svoj kruh z delom. Kako pa bo v bodoče, pa ne vem? Ako se mi v 6 tednih ali dveh mesecih ne obrne na boljše, bo treba v toplice ali v bolnico, kjer bodo rabili nož ali pa žago. Kdo drugi naj mi pomaga, ako bi prišlo tako daleč, kot oba društva, katerih sem član?

Iz tega dogodka se lahko nauči vsak slovenski delavec v Ameriki, kolike vrednosti je zanj podporna organizacija v slučaju bolezni in nesreče. Kdorkoli se ni član kakšnega podporne društva, naj ne odlašati niti en dan z vstopom, ker ne ve, kdaj ga bo bolezen ali nesreča položila na postelj ali pa še celo na mrtvaški oder.

Pozdrav vsem članom in članicam S N P J!

Jurij Čerin.

Joliet, Ill.

Zgubili smo dobrega in zvestega člana društva "Jolietška Zaveznost", št. 115, Jakobha Hachevarja, ki je dne 17. t. m. odpotoval v domovino, da se zopet združi s svojci.

Člane našega društva pa opozarjam, da se zanesljivo udeležijo seje dne 12. maja, ker imamo na dnevnem redu zelo važne točke, ki so zanimive za vsakega člana. Posebno tedaj, kadar se rešujejo na seji važne točke, je potreba, da se vsak član udeleži seje.

Ako ima kateri članov ali članice kakšno društva se tikajočo zadevo, ki potrebuje nujne rešitve, naj se zgleda pri društvenem tajniku, ki je v društvenih zadevah vedno vsem na razpolago.

Pozdrav članom in članicam naše jednote!

Mike Likovich, tajnik.

La Salle, Ill.

Komaj je minol dober mesec, ko sem poročal o izgubi najboljšega brata V. Potiska, že nam je nemila smrt ugrabila družega — Antona Smolnika. Bil je kratko dobo član naše podporne organizacije. Rnjni je bil doma iz Lukavice pri Domžalah, star 29 let. V domovini zapuščala ženo in mater.

Dne 4. marca je prišlo med rajnim Smolnikarjem, Dalmatincem Math Matekom in Slovincem Vodopivcem, ki so skupaj stanovali, do prepira. Nakrat Dalmatince potegne samokres in ustrelil Smolnikarja. Hotel je počiti tudi Vodopivca, ki mu je pa všel. Po končanem zločinu je obrnil samokres proti sebi in se dvakrat vstrelil v prsa, na kar je obležal mrtav.

Na velikonočni ponedeljek je imelo naše društvo svojo veselico.

ki je zopet vrgla nekaj čistega prebitka društveni blaginji.

Na veselici smo se dobro zabavali, slovenska godba je pa s polkami in mazurkami skrbela, da se je mladina sukala na plesišču do ranega jutra.

Hvala vsem bratom in sestram, ki so se udeležili veselice in pomagali delati na nji, kakor tudi godbi, ki je svirala, sploh vsem Slovincem in Slovincem, ki so se udeležili veselice in tako pripomogli do čistega dobička. Ob priliki bomo vrnil!

Martin Novlan, tajnik.

Iz države Alabama.

Ker sem takega meseca rojen, da rad ogledujem naravo, sem že par tednov na potu po Alabami in ogledujem razne naselbine, v katerih se nahajajo Slovenci. Na potu vedno naletim na kakšnega prijatelja moje vrste.

Pred par dnevi sva se pripeljala z mojim prijateljem Fr. Testenom v malo mestece Adger, v katerem ni nobenega Slovence. Ker se pa vlak omenjeni dan ni vstavil na postaji, kamor sva bila namenjena, sva najela visok farmarski voz, ki je bil podoben priprigi poljskega topništva v Tripolitani. Kakor dva topničarja sva sedela med visokimi kolesi. Velikanska kolesa so drdrala po trdem pesku in suhem prahu, da se je kadilo za nami, kakor da bi se Elia peljal v gorečem vozu. Vpreženi sta bili dve muli, podobni staroegipčanskim oslom. Voz se je počasi pomikal proti mestu in imel sem priliko ogledati slikovito pokrajino, delo narave. Večkrat je segel farmer z dolgim bičem po dolgi dlaki vtrujenih živali. Ali muli se nista mnogo brigali za tako izkazovanje farmarske rahljivosti. Majali sta z dolgimi glavami in dolgimi ušesi, kakor da bi bila druga z drugo v pogovoru o zabitem farmerju, ki ju hoče s pretepanjem prisiliti do urnejših korakov.

V bližini mesta sva sedla na voz ulične železnice, ki naju je odpeljal v Sagriton, da obiščeva ondote Slovence, ki so pa bili na delu. Ali slovenske mamic so kmalu ugenile, kaj želiva. Postregle so nama z dobro vinsko kapljico in prigrizkom. Proti večeru sva se odpeljala v mesto Vylam, ki ima prijazno okolico, v katerem živi le par Slovencev. Obiskala sva rojaka L. Pavšica, ki ima trgovino. Zabavali smo se pri čaši ječmenoveca, pa tudi s poljedelstvom. Ker so sadili krompir, sem prijel za motiko in poskusil, če razumem delo kot drugi. Ali kmalu me je opozorila gospodinja, da zasipam prazne jamice. Priznal sem skesanost svojo krivdo, vrgel motiko iz rok in se pridružil steklenici z ječmenovecem, ki je bila bolj pripravna za moje roke kot za orodje.

V okolici je več tovarn in rudnikov. Delajo še precej stalno. Pozdrav vsem Slovincem in Slovincem v Ameriki, posebej pa Slovincem v Vylam. A!

Jos. Ulčar, član št. 89.

W. Mineral, Kans.

Obveščamo vsa društva S N P J, v državi Kansas, da se vrši obletnica slavnostnega razvrtja zlatine združenih društev S N P J in zaeno obhaja prvi majnik kot delavski praznik dne prvega maja v East Mineral, Kans. dvorani št. 6.

Splošno je znano vsem društvom, da bi se proslava imela vršiti v Frontenac, Kans. Ker so pa v Frontenacu preveč neugodne okoliščine, se bo proslava vršila v East Mineral, Kans. Oskrbno za prireditve veselice je prevzelo društvo "Orel", št. 19 S N P J in jugoslov. soc. klub št. 31.

Na proslavo vabimo najljubše vsa društva S N P J v Kansas. Prvi majnik ima za nas delavce kot delavski praznik še poseben pomen, ker protestiramo proti krivicam, katerim so delavci izpostavljeni v današnji družbi.

Bratje združenih društev S N P J v državi Kansas nas proslavo! S tem dokazemo, da smo solidarni in edini z delavci vsega sveta in nismo zadovoljni z današnjimi krivičnimi družabnimi razmerami.

Točno ob desetih dopoldne prične sprejemanje društev. Ob eni popoldne se bo razvila zastava v dvorani, na kar nastopijo govorniki. Ker pričakujemo, da bo letos govoril brat Jože Zavertnik, urednik našega "Glasila" na naši proslavi, bo za vsakega proslava toliko zanimivejša.

Po končanih govorih prosta zabava, ples itd. Vstopnina za moške je 50 c. Žene in dekleta so vstopnine proste.

Bratje in sestre na svidenje dne prvega maja!

John Goršek,

predsednik št. 19.

Frontenac, Kans.

Vsem sestram društva "Slovenska Vojilica", št. 164 izrekam najiskrenejšo zahvalo za pomoč in postrežbo tekom moje bolezni. Vaše blago srce ni zapustilo mojih štirih nedorastlih otročev, ko sem za pljučnico ležala v nezavesti. Stregle ste mi, kot le sestra zamore streči sestre, da ji olajša bol na bolniški postelji in jo reši smrti. V moji hudi bolezni ste stali ob moji postelji po noči in po dnevu in mi lajšale gorje.

Sestre, tudi v prihodnje bomo hitele na pomoč vsaki bolni sestri, ravnaoč se po zlatem nauku: Ljublj svojega bližnjega kot sebe.

Slovenske žene in dekleta, ki ste niste članice naše jednote, pa ne odlašajte z vstopom in pravo. Moja težka bolezen in prava sesterska postrežba kot materinska oskrba mojih nedorastlih otročev s strani sester, so jasni dokazi, da se v naši jednoti vsakdo v potrebi lahko zanese na pomoč s strani sester in bratov.

Za ves čas svoje bolezni sem dobila en dolar na dan bolniške podpore, za majni mesečni prispevek \$1.25.

Še enkrat vsem najtoplejšo zahvalo za njih trud in delo tekom moje bolezni.

S sesterskim pozdravom.

Mary Berk, članica št. 164.

Razprava o rezervnem fundu.

Brooklyn, N. Y.

Veliko se piše v zadnjem času glede rezervnega fonda in vsak dopisnik zastopa po svoje v svojem dopisu: kaj naj se vkrene najboljše za bodočnost vsakega člana in članice. Lahko smo ponosni, da imamo med seboj članice, ki se trudijo ukreniti, kar bi bilo v korist jednote, nam članom in našim potomcem. Če pa hočemo le kritizirati in prereševati vsak dopis do zadnje smeti, ne pridemo nikdar do pravega zaključka. Prečital sem mnogo dopisov in končno uvidel, da je stvar zelo zamotana. Sklenil sem torej, da izrazim tudi jaz svoje mnenje glede fonda.

Naj omenim v prvi vrsti oni dopis, v katerem se predlaga, naj se združijo vse napredne jednote. Po eni strani bi to ne bilo slabo. Če pa stvar dobro premislimo, vidimo, da je kaj takega skoraj nemogoče! Pričelo bi se sovražstvo, zgubili bi dosti članov in dosti bi jih ne bilo s tem zadovoljnih. Jaz tudi ne. Naj povem primero: Prihram sem si \$500 in sedaj naj vzamem tri tuje ljudi v hišo, ki naj mi pomagajo snesti tri prihranjene groše. Ravno tako je tukaj!

Naša jednota ima vendar \$45.000 premoženja. Druge nimajo toliko. Kar se drugega tiče imajo člani pri drugih jednotah dosti boljši. Pri nas n. pr. je bolniška podpora le za leto dni in sicer pol leta cela, pol leta polovična. Pri nekaterih pa traja za vedno.

Vidite torej, da bi se ne mogli zjediniti člani tujih jednot bi ne bili zadovoljni z našimi pravili in mi sami bi ne marali sprejeti tujih jednot, ki nimajo primernih denarnih sredstev.

Dalje je treba gledati na smrtinino. Naša jednota je mlada in izplačuje sedaj komaj po 5% smrtinine, malo starejša pa gotovo po 15%. Danes deset let bomo imeli starejše člane, a tudi številno se bo dobe gotovo pomnožilo za 20%. Zato je treba nekaj ukreniti za ponesrečene, onemogle člane in članice, za udove in sirote. Nikakor se ne strinjam z dopisniki, ki predlaga, naj se naloži denar v banke, čeprav za majhne obresti. Dopisnik gotovo ne pozna razmer in poslovanje bank. Če naložimo denar v banke za majhne obresti, bogatimo s težkim prihrankom denarjem le tuja — čifuta, ki dela z našim denarjem ogromne dobičke. Ako smo pametni, ohranimo lahko ves ta denar za se. Banke posojajo denar le proti zadostnemu pokritju na posessiva itd. Ali ne moremo storiti mi enako?

Prav lahko posojamo tudi mi denar na prvi "mortgage" in pomagamo s tem svojim rojakom do boljše bodočnosti.

Prav dober se mi zdi nasvet br. F. Anseca, ki predlaga, naj plača vsak, ki je prekoračil 40 leto 50 c več vstopnine kot ostali. Ne ugajam ni niti glav. predsednika predlog, ki predlaga, naj se plačuje 4 c mesečno, niti predlog br. Anseca, naj se plača 10 c. Meni se zdi, da ni preveč, ako se postavi vsota 15 c mesečno.

V naši jednoti je 8000 članov. Torej bi znašal mesečni prispevek \$1.200, na leto \$14.400. Ker so si naši člani mladi, počakamo lahko pet let. Po petih letih bi znašal rezervni fond \$72.000 brez obresti. V tem času se lahko pozove za dobro rodovitno zemljo.

Če kupimo potem zemljišče ob-

segajoče 20.000-25.000 akrov nam ni treba nikakih agentov. Kupimo ga lahko od države ali od lastnikov. Ker so cene za akre zelo majhne po \$2-1— si lahko preskrbimo obširno zemljišče ter nam ostane še denar za nabavo strojev in orodja.

Ker je vsak član jednote obenem tudi agitator (agent) in skrbi, da bi se zemljišče v kratkem času ne razprodalo. Gotovo se za slovenske naselbine prihrani najboljše prostore. Ko kupi jednota zemljo se rezervira zanj kakih 50 akrov. S tem pogoji, da se ta prostor ne more nikdar prodati, in na tem prostoru naj se dvigne jednotin dom in se položi temeljni kamen poslopju, v katerem najdajo zavetje onemogli člani in članice, udove in sirote. Tu naj se jim da priliko izučiti se kakoga rokodelstva ali solstva. Vse to bo jednoti le v korist.

Poglejmo prostozidarje in druge redove, kako skrbje za svoje onemogle člane! In vendar se tudi ti niso zbrali svojega premoženja v jednem dnevu. Zakaj bi tudi mi člani S N P J ne pokazali, da se znamo združiti, ne samo v gostilnah, ampak tudi tam, kjer gre za našo in naših otrok bodočnost.

Delegat pa, katerim bo društvo poverilo to čast, da ga zastopa, bi opozoril, da naj imajo pred očmi le koristi jednote, njenih članov in članice, posebno pa ubogih udov, sirot in malih otročev, katerim naj se preskrbi lepša bodočnost. Od Vas je odvisno vse dobro in zlo. Ne glejte samo na čast, da ste delegatje, glejte, da ukrenete, kar je najbolj potrebno, namreč, da postavite rezervni fond po 15 c mesečno. S tem denarjem naj se kupi svet, na katerem se bo slišal slovenski glas. S tem nas rešite propada in nam odprete vrata v lepšo bodočnost.

Z bratskim pozdravom pozdravljam vse člane in članice S N P J!

Leo Štrukelj, član št. 140.

Skidmore, Kans.

Zelo me zanima razprava o rezervnem fondu. Zatoraj sem nekako prisiljen, da posežem vmes. Nekateri bratje se ne strinjajo, da bi jednota kupila svojo farmo. Med temi nasprotniki sem tudi jaz. Farma bi nas stala mnogo denarja in potrebuje zdravih in močnih ljudi, ki so sposobni za vsako delo. Take delavce je pa treba tudi dobro plačati. Ako pa pride slučajno slaba letina, bi ne pridelali mogoče niti za pokritje stroškov.

Po mojem prepričanju bi bilo boljše za jednoto, ako bi ustanovila konzumno zadrugo. V blagu je vedno vrednost in se tudi ne pokvari tako hitro, ker je navadno suho blago.

Z nabavo potrebne kapitala za rezervni fond se strinjam z bratom gl. predsednikom, da naj bi člani (ice) vplačevali po 4 ali 5 centov mesečno poleg rednega assessmenta. Vsnko večje povikanje bi napravilo jednoti škodo. V tunkajšni državi Kansas so člani večinoma v slabih finančnih razmerah, ker se malo kdaj dobro dela. Včas nam preostaja komaj za navadni assessment.

Kar se tiče bolniške podpore in posmrtnine naj pa ostane pri starem.

Misel, da bi se vse napredne jednote in zveze združile v eno podporno organizacijo je res lepa misel. Kdo naj bi pa vrnil članom vplačane doneske, ki plačujejo že po več let v razne jednote in zveze? Najbrž bi morala prevzeti združena jednota ali podporna organizacija nalog, da tem članom izplačuje, kar so jim prej izplačevale jednote in zveze, katerih so bili člani. Seveda bi morali člani vplačati toliko, kot so prej vplačali pri vseh, pri katerih so bili zavarovani. To pa ne bo šlo.

Plačevanje razrednega assessmenta nam pa ne dovoli ustava naše jednote, po kateri smo vsi enakopravni. Zatorej naj tudi vsi enako plačujejo.

Pozdrav vsem članom in članicam S N P J!

Fr. Čemažar, član št. 76.

Gilbert, Minn.

Ne izide "Glasiilo", da ne bi bilo v njem zanimivih dopisov o rezervnem fondu. Od vseh strani prihajajo predlogi za zboljšanje gospodarskega položaja in za dobrobit naše jednote. To je zelo veselej pojav in daje članom naše jednote zelo dobro spričevalo z ozirom na inteligenco in sposobnost za razmišljanje in reševanje novih problemov.

Natrt br. Zaključka je dober, ali prišel je prezgodaj. Njegov načrt je dandanes po mojem prepričanju še neizvedljiv.

Strinjam se pa popolnoma z br. Potiskom. Nikar ne povijamo preveč assessmenta. Stari pregovor pravi, da je boljše trikrat premisliti, kot enkrat zvršiti.

N. pr. Vzemimo trgovca, ki ima dobro razvito trgovino. Trgovina se dobro razvija in cvete. Nakrat pa vse zastane. Trgovca trpi zgub in nazadnje pride na boben.

Mogoče bi se tudi nam kaj takega pripetilo, ako bi se podali v spekulacije.

Zaključki konvencije v Clevelandu so rodili dober sad. Delegatje so dobro prevdarili, predno so kaj zaključili.

Ne glejmo, da bi nakrat imeli velik kapital. Delajmo počasi, pa s premislekom, pa bomo tudi prišli do cilja. Ako bomo povišali visoko assessment, bomo zgubili mnogo članov. Danes imamo toliko slovenskih jednot, da si lahko vsakdo prebere. Če pride zopet gospodarska kriza, kako naj bratje plačujejo povisan assessment, tu komaj v rednih razmerah zmorejo sedanega? Še enkrat priporočam delegatom, da naj nikar ne zvišajo preveč assessmenta.

Ako ho, treba, se v kratkem zopet oglasim.

Pozdrav vsem bratom S N P J!

Math Zadnik, član št. 61.

Naznanila in vabila.

Frontenac, Kans.

Vsem članicam društva "Slovenska Vojilica", št. 164 naznanjam, da se v prihodnje vršijo redne seje vsake prvo nedeljo v mesecu točno ob dveh popoldne.

Apeliram na vse članice, da se udeležijo prihodnje seje, ker drugače bo društvo prisiljeno ravnati z njimi po pravilih.

Mary Skubitz, predsednica.

Winterquaters, Utah.

Dne prvega maja bomo obhajali obletnico slavnostnega razvrtja prapora. Obletnico priredi trozvezno društvo: "Sava", št. 32 S N P J, sv. Barbara, št. 72 Forest City, Pa in št. 6 S S P Z.

Veselica se bo vršila v dvorani Antona Mejša. Začetek ob dveh popoldan. Vstopnina za moške 50 c. dame so vstopnine proste.

Priredila se bo tudi tombola. Čisti prebitok od veselice je namenjen društvenim blaginjam.

Na veselico vabimo najljubše vse Slovence in Slovence iz Seofielda, Clair Creeka, Kelenwortha, posebno pa člane omenjenih treh društev. Na svidenje dne prvega majnika!

Frank Markošek, tajnik.

La Salle, Ill.

Naznanjam vsem sestram društva "Jutranja Zora", da sem bila izvoljena društveni tajnici, ker je prejšnja tajnica vsled preobilnega dela odločila tajniški posel.

Vse društva tikajoče zadeve naj se v prihodnje pošiljajo na naslov: Fany Novlan, 1237 Main Street.

Vsem sestram priporočam: Agitirajte in delajte za napredek našega društva. Pripeljte kot kandidatkinje vse prijateljice in znanke, ki se niso članice podporne organizacije na prihodnjo sejo našega društva, da postanejo članice S N P J.

Žene in dekleta, ki se niste članice nobenega podporne društva, pridružite se nam, dokler ste še zdrave in čvrste, ker ne veste za uro bolezni in nesreče. Naše društvo je znižalo vstopnino na tri dolarje in pol. Zdaj imate najugodnejšo priliko za pristop k društvu.

Sestre naprej — na delo za našo društvo, našo jednoto, svojo deo in sebe!

Sestrski pozdrav vsem članicam in članom S N P J!

Fany Novlan, tajnica.

Cleveland, O.

Vsem bratom dr. "Balkan", št. 133 S N P J naznanjam!

Prihodnja društvena seja se vrši dne 28. aprila ob dveh popoldne s. č. v dvorani brata blaginjskega na 12002 Buckeye Rd. S. E. Assessment za mesec april \$1.25, Glasilo 25 c v dr. blaginjo 10 c. Skupaj \$1.60. Bratje, poleg te svetlice se pobira tudi \$1.00 od vsakega člana za pokritje stroškov ob priliki dvehletnice društvenega obstanika, katera se vrši meseca julija t. l. To je zaključek seje z dne 25. februarja. Opominjam tudi vse one, ki so za mesec marec suspendirani, da poravnajo, kar dolgujejo društvu in jednoti, da ne bo treba izvršiti druge suspendacije. Bratje! Vaša dolžnost je, da se udeležite vsaj glavne seje. Na dnevnem redu so dve važne točke za rešiti, kakor tudi predložitev trimesečnega računa.

Bratski pozdrav vsem bratom in sestram naše organizacije — S N P J Jednote!

A. S. Pozarelli, tajnik.

Rock Springs, Wyo.

Vsem članom dr. "Trdnjava", št. 10 S N P J na znanje.

Na redni mesečni seji dne 7.

aprila t. l. je društvo sklenilo, da predlagatelj novega kandidata ne dobi v bodoče nagrade enega dolarja kakor do sedaj. V prihodnje gre dolar v korist društveni blaginji.

Zaeno naznanjam vsem članom, da se bolj redno udeležujejo rednih mesečnih sej, ker so vedno važne reči na dnevnem redu.

Bratski pozdrav vsem članom in članicam S N P J!

Ant. Završnik, tajnik.

Chicago, Ill.

Članom in članicam društva "Slavija", št. 1. na znanje!

V kratkem razpošljem vsem članom in članicam našega društva vstopnice (tikete) za skupni piknik čikaških društev S N P J, ki se bo vršil dne 21. julija t. l. v Willow Springs, Ill. (River's Grove).

Vsak član (ica) dobi pet tiketov: tri po 50 c in dva po 25 c. Tiketi za 50 c so veljavni za vožnjo iz Chicago v Willow Springs in nazaj, pa za vstopnico na vrt. Vsaki član (ica) plača enega, o stala dva pa naj ponudi svojim prijateljem in znanecem na prodaj. Isto naj zvrši tudi stiketikoma po 25 c., ki sta veljavna le za vstop na vrt in ne za vožnjo.

Vsem članom (icam) priporočam, da se potrudijo in prodajo ostale štiri tikete med prijatelji in znanici, da s tem pripomorejo do večje udeležbe in vspeha.

Svoje tikete (to je enega zase) plačajo člani (ice) na prihodnji seji dne 12. maja, ker morajo biti ti tiketi plačani do 14. julija.

Z bratskim pozdravom.

Joe Verščaj, tajnik.

Chicago, Ill.

Naznanjam vsem članom in članicam društva "Slovenski Dom", št. 86, da je društvu zaključilo na zadnji redni seji, da vsak član (ica) plača na prihodnji seji dne 5. maja 10 centov izvanrednega prispevka za podporo bolnih bratov K. Drganca in L. Kovasca.

Toliko na znanje vsem!

Z bratskim pozdravom.

Fr. Slana, tajnik.

Aurora, Minn.

V smislu zaključka redne seje z dne 7. aprila opozarjam vse člane društva "Aurora", št. 43, da se polnoštevilno udeležijo redne mesečne seje dne petega maja ob pol dveh popoldne v navadnih prostorih. Na seji bomo razpravljali o važnih točkah, kakor tudi o prihodnji konvenciji, ki se ima vršiti v Milwaukee, Wis. Kdorkoli članov se ne bo udeležil seje, ne da bi navedel opravičljiv vzrok, bo plačal prispevek v društveno blaginjo po določbi društva.

Z bratskim pozdravom.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1914

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. listinu.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: Martin Potokar, 1625 S. Centre Ave., Chicago
Podpredsednik: Jakob Miklavčič, Lock Box 3, Wilcox, Pa.
Tajnik: Ivan Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago
Telephone Lawndale 4635
Blagajnik: Fr. Korč, 6006 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Zapisnikar: Feliks Namors, 1834 Ashland Ave., Chicago.

NADZORNI ODBOR:

Vincenc Cajnk, 4439 Hunt ave., St. Louis, Mo.
Frank Černé, 6034 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Lavoslav Zevnik, Neustadt Store, LaSalle, Ill.

POROTNI ODBOR:

John Šare, box 131, Cumberland, Wyo.
Valentin Stalek, 302 Pilot Butte Av., Rock Springs, Wyo.
Josip Bričelj, box 342, Conemaugh, Pa.

UREDNIK GLASILA:

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 1842 S. Ashland Av., Chicago, Ill.

Denar je pošiljati naravnost na blagajnika, pritožbe glede nerednega poslovanja na predsednika nadzornega odbora, preporne zadeve pa na predsednika porotnega odbora. Ivana Šare, vse druge uradne stvari na gl. tajnika.

Dom za našo jednoto.

Od raznih strani se žuje, da je nemogoče, da bi naša jednota postavila svoj dom. Proti domu se uvažajo različni razlogi, med katerimi so taki, ki nimajo logičnega smisla, ali pa dokazujejo, da pisec ne čita nič drugega kot slovenske časnike, ali se pa ne briga za pojave med drugimi narodi ali pa strokovnimi organizacijami v Ameriki.

V dokaz, kako delajo drugi narodi, oziroma strokovne organizacije v Ameriki, hočem na podlagi resničnih faktov opisati dom, ki ga je postavila strokovna organizacija črkostavev in tiskarjev v Colorado Springs za svoje onemogle, invalide tovariše, ki lahko služijo vsem delavskim strokovnim organizacijam, kakor tudi vsem podpornim jednotam in zvežem za zgled in vzor.

Leta 1857 v mesecu maju je bil stavljen prvi predlog na zborovanju narodne tipografske unije v New Orleans, La. Proti predlogu so vstali nasprotniki in predlog je bil pokopan — spal je spanje pravičnega — do leta 1860, ko so se zopet razgovarjali o njem in ga zopet zavrgli. Deset let je zopet minilo, da se ni razgovarjalo o predlogu. Pa tudi leta 1870 so delegatje zavrgli predlog. V letu 1877 se predlogu ni godilo nič boljše. Še leta 1882 so delegatje izvolili odbor, ki ima proučevati sredstva, da se zgradi za invalide in od starosti onemogle črkostave dom po vzoru vojaškega doma Zdr. držav za invalide vojakov. Odbor ni storil nič. Življenje je prišlo še le v stvar, ko sta George W. Childs in A. J. Drexel darovala leta 1886 na konvenciji tipografske unije deset tisoč dolarjev. Zborovanje je sprejelo dar in izvolilo pet članov v upravni odbor.

Na prihodnjem zborovanju 1887 je poročal upravni odbor, da je sklad narastel na \$11.020.04. Na tem zborovanju je S. J. Triplett iz Austina, Tex. po naročilu župana omenjenega mesta ponudil sedem akrov sveta brezplačno, ako unija zgradi tam svoj dom. Izvolili so zopet odbor, ki naj poroča na prihodnji konvenciji. Leta 1888 je na konvenciji v Kansas City priporočil John D. Vaughan, da naj se sklad uporabi za subvencijo bolnicam v Austin, Tex., Denver, Colo. in Los Angeles, Cal., v katere naj bi se sprejemali invalide in onemogle tiskarske delavce. Priporočilo so vzeli na znanje in odložili.

V letu 1889 je predlagal Will Lambert, da se dom zgradi v Austinu, Tex. G. Erich, član trgovske zbornice v Colorado Springs, je pa stavil poudbo, da podari osemdeset akrov sveta uniji eno miljo vzhodno od mesta pod sledečim pogojem: Unija mora sedezidati dom tekem dveh let v vrednosti 20 tisoč dolarjev.

O predlogu so glasovali člani v jeseni leta 1889 in je bil sprejet s 4.828 proti 1.532 glasov. Na denverski konvenciji je upravni odbor poročal, da je v skladu \$21.689.45. Konvencija ni zaključila, da se pobirajo posebni prispevki za gradnjo doma, marveč je izdala oklice za prostovoljne darove. Člani so se odzvali pozitivno in so darovali do konvencije leta 1890 \$4.199.

Na tej konvenciji so sklenili delegatje, da vsak član unije vplača en dolar v sklad za dom v mesečnih prispevkih po deset centov in da ima upravni odbor moč izdelati statut za dom. Dne 24. sept. 1890 je upravni odbor volil prošnjo pri tajniku države Colorado za inkorporacijo doma.

Dne 19. nov. 1890 je sklenil upravni odbor, da naj se zgradi dom v vrednosti 50 tisoč dolarjev. V ta namen se je izvolil stavbinski osek, ki je imel nadzorovati delo. Dne 19. maja 1891 so pa oddali pogodbo za glavno stavbo proti 60 tisoč dolarjev stavbinskemu podjetniku, zaeno pa zaključili, da se na rojstni dan Georg W. Childsa dne 12. maja, leta 1892 dom slovesno odpre.

Na bostonski konvenciji leta 1891 je bil sprejet tudi predlog upravnega odbora, da člani plačujejo deset centov mesečno za gradnjo in vzdrževanje doma. Colorado Springs leži v zelo slikoviti pokrajini na gorski planjavi, ki se dviga 6000 čevljev nad morsko gladino. Kroginkrog se dvigajo gorski vrhovi, vmes so romantični prepadi. Voda, ki ima zdravilno moč, vre iz zemlje, zrak je čist, zemljina suha, ki bogato rodi, ako je pravilno in umetno namočena.

Od glavnih vrat do vhoda v glavno poslopje vodi široka vozna cesta, na obeh straneh je pa trotoar iz betona. Cesta je dolga 650 čevljev, krog nje se pa razprostirajo travniki in livade v obsegu 12 akrov površine. Travniki in livade so zasažene s cvetličnimi in košatimi drevjem.

Glavno poslopje je delano iz belega lava kamna in okrašeno z izdelki iz peščenega kamna. Glavno poslopje je dolgo 144, široko pa 44 čevljev, ki ima od zadnje prizidek dolg 85 in širok 40 čevljev.

V poslopje vodijo široke stopnice s težko ograjo. Vrata v glavnem hodniku pa vodijo v sprejemne sobe. Nad portalom je pa izklesan v gotičnih črkah napis: "Union Printer's Home", kroginkrog pa krasijo sprednjo stran izklesana dela iz kamna. V poslopju je 75 sob, kuhinja, ledenica, shramba, obedovalnica itd.

Ker se je množilo število jetičnih tiskarskih delavcev in zakon zahteva, da so ločeni od drugih, se je leta 1896 pojavilo na konvenciji vprašanje, da naj se za jetične seida sanatorij. V ta namen je konvencija zaključila, da vsak član plača 50 c, ki se pobirajo v obrokih do 1. februarja 1877. Člani uvidevši korist doma za onemogle in invalide so hiteli z vplačevanjem posebnega asessmenta in kmalu se je južno od glavnega poslopja dvigal sanatorij za jetične, ki je zgrajen v dva nadstropja in je 95 čevljev dolg, 50 pa širok. Leta 1902 je upravni odbor dodal sanatoriju še eno nadstropje, arhitekti so pa izdelali načrte, da se razširijo dolenji prostori. Z razširanjem dolenjih prostorov so začeli v januarju 1903 in delo dokončali že spomladi.

Leta 1904 so postavili deset šotorov za jetične blizu sanatorija, ki so se izkazali tako koristni za zdravljenje jetičnih, da so jih leta 1907 postavili še deset. Te naprave so se izkazale tako koristne, da ozdravi 50 odstotkov jetičnih pod vplivom solenih žarkov v Coloradu.

Poslopje za pranje in ogrevanje vseh poslopij je 90 čevljev vzdolžno od glavnega poslopja. Stroji za pranje, sterilizacijo in desinfekcijo so najmodernejši. Južno stoji pa strojnica, v kateri je prostora za dva dinamno stroja, ki dajeta razsvetljavo domu.

V prvotni knjižnici je bilo nad tri tisoč knjig. Večinoma so jih darovali člani tiskarske unije. Danes pa knjižnica obsega deset tisoč knjig. Dom dobiva danes 228 časnikov, med temi mnogo brezplačno.

Nad glavnimi vrati je umetniško izdelan obok z napisom: "Union Printer's Home and Maintained by the International Typographical Union" (Dom tiskarjev, katerega vzdržuje mednarodna tipografska unija.)

Superintendent (upravitelj) živi s svojo družino v majhni hiši. Zgradijo so jo leta 1900.

Leta 1907 so zgradili hlev za živino, ki je kmalu pogorel in katerega so zopet zgradili za \$3.300. V hlevu je prostora za 25 glav goveje živine in šest konj.

Troški za vsakega bolnika so znašali v letu 1911 \$541.25. Za vsprejem v dom ima vsak tiskar pravico, ki je bil deset let član tipografske unije. Vsak bolnik ali invalid dobi poleg hrane, stanovanja, druge postrežbe, zdravniške pomoči še petdeset centov na teden, katere lahko potroši po svoji volji.

Zdaj je tipografska unija kupila še 160 akrov sveta, da zniža upravne stroške z lastnim poljskim in vrtnim pridelkom. Upravo vodi nalašč za to nastavljen upravitelj, ki je pod nadzorstvom upravnega odbora.

Dom za onemogle in invalide, ki je last tipografske unije, dokazuje, kaj zmorejo člani ene organizacije, ako so navdahnjeni z duhom bratstva in človekoljubja. Dom je marsikateri družini vrnil očeta, nad katerim so zdravniki že obupali. Otrli je solzo marsikateremu tiskarskemu delavcu, ki ni imel prostora, da bi položil svojo trudo glavo, ko je postal za delo nezmožen in je zastoj prosil strehe ali pa dela pri delodajalcih, katere je obogatel s svojim delom, dokler je bil zdrav in čvrst.

Dom tipografske unije nam bodi za zgled. Ne oziroma se, kaj delajo druge jednote in kako skrbijo za svoje onemogle in invalide. Nas vseh veže dolžnost, da skrbimo za one, ki so opesnali na trnjevi poti življenja, v boju za obstanek, in so postali nezmožni za delo. Ljubi svojega bližnjika kot samega sebe je jedro nauka vseh starejših modrijanov, današnjih ver, sploh vseh ljudi, ki vidijo v svojem bližnjiku človeka.

Sveda nam v začetku ne bo mogoče vstvariti kaj takega kot tipografska unija. Ali vendar začetek se lahko izvrši že na prihodnji konvenciji s tem, da se izvoli tozadevni upravni odbor in se mu da potrebna navodila.

Potreba lastnega doma za onemogle invalide trka na vrata. Izogniti temu velevažnemu vprašanju se ne moremo več. Clevelandška konvencija si je pridobi-

la zasluge, ker je "Glasilo" sprejela v tednik, prihodnja si bo pridobila največje priznanje, ki bo ostalo uvekovečeno v zgodovini našega naroda kot človeštva vobče, ako bo dala direktivo in iniciativo za ustanovitev lastnega doma za onemogle in invalide.

Ako nam druge jednote ne bodo sledile na tem polju, bo očitno pridobila le naša jednota. Vsaki slepec bo uvidel, da je najbolje, ako se pridruži jednoti, ki po materinski skrbni za svoje onemogle in invalide člane in jih ne prepušča njih žalostni usodi, ko so postali za delo nesposobni.

Komurkoli bije srce v prsih in občuti gorje brata in sestre v jednoti, kot bi zadelo njega, se bo strinjal, da naša jednota potrebuje svoj dom za svoje onemogle in invalide člane.

Zategadelj na delo in ne odlajajmo! Kdor pa ima še boljše nazore glede lastnega doma, naj se oglasi v "Glasilu", ker le kratka je doba do konvencije. Hvaležen bom vsakemu iz srea.

L. Demšar,
Rock Springs, Wyo.

"Išče se stalen in izkušen oženjen delavec".

(H. S. Packer.)

Jeden naših dnevnikov je prišel v koloni pod naslovom "Help wanted" sledeči oglas: "Išče se stalen in izkušen oženjen delavec". Navedena je bila tudi hišna številka in ulica, kam se je obrniti.

Takoj sem se podal na pot. Brez dela sem že dolgo in vrh tega tudi oženjen; izkušen sem pa tudi dovolj, da lahko primem za vsako navadno delo.

V dobrem četrtnem me poulična kara pripelje na mesto, kjer se mora nahajati dotični delodajalec! Stopim iz kare in ogledujem številke hiš. V par minutah sem bil tam; bila je veletrgovina s pohištvom, velikansko šestnadstropno poslopje, napolnjeno z blagom od vrha do tal.

Pred vrati, ki vodijo v superintendentov urad, je že čakalo kakih dvajset delavcev. Istočasno kakor jaz prišla sta še dva moža; pripeljala sta se z menoj vred na isti kari. Toda pribajali so še drugi — in kmalu nas je bila prišla četa starih in mladih, čedno in proletarsko oblečenih. Vsem je pa gledala iz oči ena in ista, nepopisna skrb. Poleg mene je stal droben močiček z nagubančnim licem; na prvi pogled bi mu prisodil petdeset let. Tresel se je kot bika na vodi — bil je mrzel decembarski dan — in sočutno sem ga ogovoril. Povedal mi je, da je bivši časnikar. Služil je dolgo vrsto let kot časnikarski reporter; tekal je za novicami kot pes za divjačino dokler je bil čil in mlad. A sedaj, ko je ostarel in oslabil, — ga ne potrebujejo več.

Da se znebim vsaj za trenutek težkih misli, jel sem šteti svoje tovariše. Bilo nas je z mano vred — dva in petdeset. Pomislite: — dvainpetdeset mož nas je čakalo na jedno samo mesto. In vsi smo bili "stalni, izkušeni in oženjeni".

Končno je boss odprl vrata in se začudil, da je nas toliko prišlo. "Gee wis!" dejal je — "kak naval, toda žal mi je ('I am very sorry'), danes ne morem uposliti nikogar. Manjkalo mi je pomočnika ('just two hands') pri nakladanju blaga na vozove, toda dobil sem ga že včeraj. Dotični oglas je prisel v časopis po pomoči mojega asistenta. 'I am very sorry' — in prižgal si je smodko ter zaprl vrata.

Užaljen in jezen sem se vračal domov. Ta gubna lopovščina! Dva impetdeset delavcev je plačalo vožnjo na polnični kari in čakalo v mrazu skoro pol ure na jedno samo pisarko službo, ki nosi komaj \$12 na teden, a na vse zadnje je pa bilo vse skupaj le pomota radi jednega smrkavega asistenta! Dvainpetdeset delavcev je bilo potegnutih za nos.

In na vse zadnje — kdo bi se ne jezil?

To se je zgodilo v času, ko je cvetela prosperiteta na vseh koncih in krajih Amerike, ko je vse delalo razun lenuhov — kot nam pravijo — v tistem blaženem času, ko je gospodarska kriza — oblagodarila z blagostanjem in srečo na milijone delavcev — v tistem zlatem času, ko sta Carnegie in Rockefeller hodila od tvornice do tvornice za delom in slednjič poginila lakote za plotom... Tableau!

* Delavske unije z zapada so poslale svarilo, da naj nihče ne hodi iskati dela v mesta ob pacifiškem obrežju, ker je mnogo delavcev brez dela.

RAČUN

med Jednoto in društvi
od 1. do 31. marca 1912.

Številka društva	Assesment	Bol. Podpora	Podškod. in odprav.	Smrtnine in pogrebi	Skupaj
1	\$123.50	\$28.00	\$ —	\$ —	\$ 28.00
2	181.25	74.50	—	—	74.50
3	60.00	75.50	—	—	75.50
4	90.75	10.00	—	—	10.00
5	917.45	127.00	—	100.00	227.00
6	144.90	19.00	—	—	19.00
7	52.00	49.00	—	—	49.00
8	57.50	9.00	—	—	9.00
9	89.50	103.00	—	—	103.00
10	176.00	84.00	—	600.00	684.00
11	94.75	98.00	—	—	98.00
12	87.25	104.00	—	—	104.00
13	142.00	41.00	—	—	41.00
14	138.45	62.00	—	—	62.00
15	136.25	28.00	—	—	28.00
16	122.75	130.00	—	—	130.00
17	125.80	66.00	—	—	66.00
18	179.35	99.00	—	—	99.00
19	128.75	46.00	—	100.00	146.00
21	106.95	41.00	—	—	41.00
22	56.00	116.00	—	—	116.00
23	57.50	43.00	—	—	43.00
24	61.50	40.00	—	—	40.00
25	106.50	45.00	—	—	45.00
28	50.00	—	—	—	—
29	44.10	—	—	—	—
30	47.50	—	—	—	—
31	40.00	—	—	—	—
32	88.75	114.00	—	—	114.00
33	103.25	118.00	—	—	118.00
34	52.00	56.00	—	—	56.00
35	31.50	—	—	—	—
36	—	20.00	—	—	20.00
37	22.75	28.00	—	—	28.00
38	75.00	28.00	—	—	28.00
39	85.75	—	—	—	—
40	54.75	—	—	—	—
41	64.50	56.00	—	—	56.00
42	17.50	—	—	—	—
43	134.75	25.00	—	—	25.00
44	85.50	27.00	—	—	27.00
46	30.00	—	—	—	—
47	76.15	24.50	—	—	24.50
48	138.00	21.00	—	100.00	121.00
49	48.75	30.00	—	—	30.00
50	65.75	37.50	—	—	37.50
51	40.25	—	—	—	—
52	63.25	—	—	—	—
53	106.00	64.00	—	—	64.00
54	35.50	—	—	500.00	500.00
55	47.00	—	—	—	—
56	37.25	—	—	—	—
57	127.35	99.00	—	—	99.00
58	25.00	9.00	—	—	9.00
59	42.75	23.00	—	—	23.00
60	58.50	46.00	—	—	46.00
61	106.25	28.00	—	—	28.00
62	127.50	185.00	—	500.00	685.00
63	7.50	—	—	—	—
64	182.50	21.00	—	—	21.00
65	165.25	36.00	—	—	36.00
66	19.00	—	—	—	—
67	39.60	29.00	—	—	29.00
68	28.25	—	—	—	—
69	103.75	23.00	—	—	23.00
72	55.00	—	—	600.00	600.00
74	37.50	18.00	—	—	18.00
75	53.75	87.00	—	—	87.00
76	71.60	48.00	—	—	48.00
77	37.25	50.00	—	—	50.00
78	21.25	16.00	—	—	16.00
79	80.75	65.00	—	—	65.00
80	79.25	12.00	—	—	12.00
81	68.25	21.00	—	—	21.00
82	64.50	51.00	—	—	51.00
83	153.25	50.00	—	—	50.00
85	42.50	31.00	—	—	31.00
86	86.17	11.00	—	—	11.00
87	146.50	86.00	—	—	86.00
88	99.00	—	—	—	—
89	68.75	78.00	—	600.00	78.00
90	56.00	15.00	—	—	15.00
91	66.50	98.00	—	—	98.00
92	203.00	17.00	—	—	17.00
93	* 22.35	—	—	—	—
94	47.50	21.00	—	—	21.00
95	102.25	107.50	—	600.00	707.50
96	61.25	50.50	—	—	50.50
97	127.75	16.00	—	—	16.00
98	217.50	60.00	—	—	60.00
99	12.50	—	—	—	—
100	31.25	8.00	—	—	8.00
101	42.75	43.00	—	—	43.00
102	47.00	10.00	—	—	10.00
103	—	—	—	—	—
104	48.25	63.00	—	—	63.00
105	35.25	15.00	—	—	15.00
106	70.50	59.50	—	—	59.50
107	91.50	11.00	—	—	11.00
108	68.75	92.00	—	—	92.00
109	28.25	35.00	—	—	35.00
110	122.50	31.00	—	—	31.00
111	57.75	69.00	—	—	69.00
112	52.00	—	—	—	—
113	16.75	8.00	—	—	8.00
114	66.50	20.00	—	—	20.00
115	26.25	—	—	—	—
116	29.25	—	—	—	—
117	33.75	92.00	—	—	92.00
118	36.95	38.00	—	—	38.00
119	52.75	40.00	—	—	40.00
121	69.50	10.00	—	—	10.00
122	112.00	17.00	—	—	17.00
123	42.75	9.00	—	—	9.00
124	26.25	38.00	—	—	38.00
125	30.00	42.00	—	—	42.00
126	114.25	53.00	—	—	53.00
127	113.55	—	—	—	—
128	25.00	—	—	—	—
129	53.00	33.00	—	—	33.00
130	66.25	40.00	—	—	40.00
131	28.75	30.00	—	—	30.00
132	45.10	20.00	—	—	20.00
133	47.50	25.00	—	—	25.00
134	47.15	15.00	—	—	15.00
135	38.25	—	—	—	—
136	52.50	104.00	—	—	104.00
137	32.50	—	—	—	—
138	114.25	120.00	—	—	120.00
139	76.75	—	—	—	—
140	50.35	37.00	—	—	37.00
141	45.00	—	—	—	—
142	45.25	181.00	—	—	181.00
143	57.70	—	—	—	—
144	63.70	54.00	—	—	54.00
145	67.25	23.50	—	—	23.50
146	38.70	—	—	—	—
147	43.85	39.00	—	—	39.00
148	60.60	16.00	—	500.00	516.00
149	27.75	27.00	—	—	27.00
150	15.00	—	—	—	—
151	22.50	20.00	—	—	20.00
152	22.50	—	—	—	—
153	58.75	—	—	—	—
154	30.00	72.00	—	—	72.00
155	50.25	13.00	—	—	13.00
156	15.25	—	—	—	—
157	25.00	—	—	—	—
158	17.50	23.00	—	—	23.00
159	24.50	—	—	—	—
160	15.00	—	—	—	—
161	27.00	69.00	—	—	69.00
162	6.25	—	—	—	—
163	23.75	—	—	—	—
164	40.00	78.00	—	—	78.00
165	46.50	—	—	—	—
166	27.50	29.00	—	—	29.00
167	23.25	—	—	—	—
168	25.45	38.00	—	—	38.00
169	25.50	—	—	—	—
170	26.00	—	—	—	—
171	24.75	—	—	—	—
172	36.00	—	—	—	—
173	45.45	—	—	—	—
174	50.00	13.00	—	—	13.00
175	18.75	—	—	—	—
176	23.75	—	—	—	—
177	—	—	—	—	—
178	114.00	—	—	—	—
179	42.00	—	—	—	—

IVANHOE.

roman. Spisal Walter Scott
Poslovenil J. Z.

(Nadaljevanje.)

Med potjo je pa Front de Boeuf govoril dozdnevnu menihu: "Gospod menih, ti vidiš ono čredo saksonskih prašičev, ki se držeje oblegati torquilstonski grad. Govori jim o njih blaznem početju ali kom drugemu, kar jih zadržuje za štiri in dvajset ur. Mejttem pa nesi to le pismo — ne, duhovnik ali znaš čitati?"

"Jaz! — Ne poznam drugih črk kot v mojem breviju, katere znam na pamet. Čast materi božji in sv. Vitoldu!"

"Toliko bolj si sposoben za to posel. To pismo odneseš v grad pl. Malvoizina in mu poveš, da ga pošilja templarski gospod Brian pl. Bois-Guilbert. Reci mu, da ga jaz prosim, da ga naj tako hitro odpošlje v York, kot zamoreta hiteti konj in človek. Seveda naj bo brez skrbi. Našel nas bo zdrave in čile za zidovjem. Fej, da se moramo skrivati pred tolpo ubeglih malopridnežev, ki so navadno že ob pogledu na naše vihrajoče prapore in zaslanih peteketa naših konjskih kopit spustiti se v beg. Duhovnik! Naročam ti, da z zvijačo, ki je pri tvojih bratih v navadi te malopridnež zadržati na mestu, da pridejo naši prijatelji s svojimi sulicari. Moje maščevanje se je vzbudilo. Podoben sem sokolu, ki ne miruje, dokler se ne nasiči krvi."

"Pri mojem patronu!" je odgovoril Cedrik z večjo odločnostjo, ki je bila prikladna njegovi kriniki, "in pri vseh svetnikih, ki so umrli na Angleskem, vaše povelje se bo izvršilo! Noben Saksonce ne sme geniti z mesta, ako bo v moji moči, da jim ubranim."

"Ima, menih, govoriš nakrat predrzno in pogumno, kot da bi se veselil klanja saksonske črede, da si sam s temi prešiči v sorodu?"

Cedrik je bil malo vaje v tihotapstvu in je potreboval Vambovega nasveta. — Ali sila je dober učitelj in zamrmral je, da sta moža pred gradom izobčila cerkev in posvetna gosposka."

"Despardieux!" je zaklical Front de Boeuf. "Govoriš resnico. Pozabil sem, da so malopridneži zmožni ostržiti debelega opata, kakor da bi bili rojeni na jugu slanega zaliva. Ali niso privezali iškovega opata k hrastu in ga prisilili, da je zmolil dvajset "česčeh-nih", med tem ko so spraznili njegove kovčge. — Ne, pri naši gospe — to je bil naš bojni tovariš Gualtier pl. Middleton. Ali fantje, ki so oropali sv. biško kapelico, so bili Saksonci. Mar ne?"

"Bili so brezbožniki!" je odgovoril Cedrik.

"Da, in izpili so vse vino, ki je bilo pripravljeno za meniškupijančevanje. Duhovnik, maščuj to brezbožno početje!"

Stala sta pri vrati v ozadju, ki so vodile na prosto in Front de Boeuf je zopet začel: "Pojdi in izvrši moj nalog. Če se pa kasneje vrneš, se boš prepračil, da je saksonsko meso bolj po ceni, kot je bilo kdaj prejšnje v Sheffieldu. Poslušaj me! Ti si veseljak. — Po boju se vrni v grad in nažrl se boš vina, kolikor boš hotel."

"Seveda se zopet vidiva", je odgovoril Saksonce.

"Vzeml to le", in Norman je stisnil Cedriku cekin v roko.

Saksonce je hitro odhajal, nakrat je pa obstal, se obrnil proti gradu in vrgel zlat proti Normanu: "Tihotapski Norman! Proklet bodi ti in tvoje zlato!"

Vitez ni mogel razumeti besedi, ali dejanje je bilo sumljivo.

"Streli!" je zaklical stražam na zunanjih utrdbah, pošljite pšico skozi meniško kuto. — Ne", je nadaljeval. "Zaupati mu moramo, ker nimamo drugega sula. Ne bo se upal izdati nas. — Zdaj pa hočem mečtariti s saksonskimi psi, ki jih imam v hlevu. — Halo, jetničar! Privedite Cedrika z Rotherwooda in onega drugega tepca, njegovega tovariša — Atelstana, ali kako mu že pravijo, k meni. Že njiž imena se gnusijo Normanu in pustijo na jeziku okus slanine. — Dajte mi časo vina, da preženem slab okus. — Prinesite ga v orožarno in tje pripeljite tudi jetnika."

Ko je vstopil v gotsko sobo, v kateri so visle trofeje, katere sta priborila on in njegov oče, je našel na mizi buteljko vina in jetnika, katere so stražili štirje hlapei.

Front de Boeuf je izpraznil časo potem se pa obrnil proti jetnikoma. Vamba je bil tako zavrt v plašč, da ga vitez pri slabi razsvetljavi ni mogel spoznati.

"Angleska junaka", je pričel Front de Boeuf, "kako se počutita na torquilstonskem gradu? — Zdaj vidita, kam vaju je privred-

la predrznost, ako prezirate banket anjuškega princea? Ali sta pozabila, kako sta plačala princunjegovo gostoljubnost, katere nista zaslužila? Pri Bogu in sv. Denisu, ako ne bodeta plačala visoke odkupnine, vaju bom za nogo obesil na oknu, dokler vaju ne bodo sokoli in vrane obrali do kosti! — Govorita! Saksonska psa. — Kako visoko cenita svoje življenje? — Kaj pravite vi — z Rotherwooda?"

"Jaz, nobene besedice", se je oglašil Vamba. "Kar se pa tiče obešanja za nogo, bo pa meni hamsilo, ker pravijo, da nimam možganov na pravem mestu. Ako me postavite na glavo, bodo možgani prišli v pravo lego!"

"Sv. Genovefa!" je zaklical vitez. "katerega pa imamo tu?"

Ko je noren zdrknila čepica raz glavo in je odpel plašč, se je prikazal srebrni obroč okoli vrata.

"Vi! — Klement! — Vi psi! — Tatinska zalega!" se je jezil Norman. "Katerega ste mi privredli sem?"

"To vam jaz razložim", je menil de Bracy, ki je vstopil. "To je Cedrikov norec, ki se je pogumno bojeval s slanino proti židu."

"Visel bo na istih vislicah", je zaklical Front de Boeuf, "ako ne bodeta njegov gospod in ta le merjasec s Coningsburgha dobro dobro plačala zanj. Denar je najznatnejše, kar zahtevamo od njih. Ali odpeljati morata tudi roj, ki kroži okoli našega gradu. Pismeno se morata odpovedati domišljavih predprav in kot vazala in hlapeca živeti med nami. Sploh se naj štejeta srečnim, ako jim dovolimo pri nastajajočem novem svetovnem redu se dihati. — Pojdite", se je zadržal nad služabniki. "Pripeljite mi pravega Cedrika. Za sedaj vam odpustim, ker ste zamenjali saksonskega franklina z norecem."

"Ej, vaša viteška visokost", je dejal Vamba, "se bo kmalu prepračila, da je tukaj več norecev nego saksonskih franklinov!"

"Kaj govori malopridnež!" je Front de Boeuf vprašal svoje vazale, ki so se bližali v strahu, ker niso vedeli kaj početi, ako ni to pravi Cedrik.

"Za božjo voljo!" je zaklical de Bracy. "Všel je najbrž v meniški kuti!"

"Vsi zli duhovi", je divjal vitez. "tedaj sem sam rotirvudskemu merjasecu odprl vrata! — Tebi", in obrnil se je proti Vambi, "ki znaš še večje norece varati, kot si sam — bom dal napraviti še večjo tonzuro na glavi. — Potegnite mi kožo raz glavo in vrzite ga preko grajskega zidovja v inarek. — No, ali ti sedaj prihajajo še dovpti na misel?"

"Vi ste zelo usmiljeni z menoj, gospod vitez", je menil Vamba, kateremu ni vir za šaljivost vsahnil tudi v resnih trenutkih, "ako mi bodete dali rdečo čepico, katero ste mi obljubili, bodete vzhodje meniha povisali v kardinala."

"Siromak hoče umreti v svojem pokliu!" je pripomnil de Bracy. — Ne smeš ga usmrtiti, Front de Boeuf. Podari ga meni, da bo razveseljeval moje vojake. — Kaj ti porečeš k temu malopridnežu? — Ali boš šel z menoj v vojno?"

"Gotovo, ako le dovoli moj gospodar", je rekel Vamba, "ker drugače ne smem vreči proč srebrnega obroča."

"Oho, normanska pila bo kmalu odstranila saksonsko vez", je menil de Bracy.

(Nadaljevanje.)

Zmes.

— Panama pariške policije. Tativni morileci so v Parizu zmerom bolj varni in končno postaja stvar občinstvu preneumna, ki se nehoče vprašuje, čemu plačuje državljani drago policijo, če se tako proketo slabo briga za njegovo varnost. Toda pariška policija nima časa, da bi se brigala za varnost, ker ima drugega posla v izobilju. In med te posle spada pred vsem volunsko zalezovanje poštenih ljudi. Na pariški prefekturi je vsakdo, kdor pride le količak v dotiko s politično javnostjo, je natančno zabeležen in skrbno popisani. In gorje tistemu politiku, ki ima le količak masla na glavi in se zameri policijskemu prefektu Lepinu! Bogve koliko je poslancev, ki jih ima ta policijski mogotee in pravcati samodržec Pariza v absolutni oblasti in se niti kihniti ne upajo proti njegovi volji! Poleg tega pa se pečajo francoski policisti tudi z žurnalistiko. Obadva šefa pariške varnostne policije sta takorekoč sodrudnika senzacijskih listov "Matina" in "Journala". Guichard je tajni poročevalec "Journala", njegov prvi podrejenec Jouin pa oskrbuje "Matin" z vse-

mi mogočimi senzacijskimi novicami iz zločinskih krogov. Ta postranski posel jima prinaša gotovo sijajne honorarje, prihaja pa čestokrat v nasprotje z njihovim uradnim poslom. Tako je n. pr. Guichard pred aretacijo treh cestnih roparjev že prejšnji dan "Journalu" izblebetal, kje in kako se bo vršila aretacija tako, da so gospodje roparji drugo jutro že lahko komodno brali, kaj jih čaka. Seveda so pobrali šila in kopita in pravočasno izginili. Policiji pa je namesto nevarnih roparjev ostal dolg nos. Povsod drugod in morda celo na Ruskem bi po taki aferi kratkoma odpustili iz službe. Toda v Parizu imajo, kakor rečeno na policijski prefekturi popisane vse javne osebnosti, njihove večje ali manjše škandalčke in kaj to pomeni si lahko predstavljamo. Po vrhu pa jih ščiti tudi njihovo časopisje in to vzprieje revolverskega značaja tega časopisja ni baš malenkost. Policijski prefekt je v Parizu absoluten gospodar in lahko aretira ali pa izpusti, kogar hoče in kakor hoče, javnost pa kroto molči. Pravijo, da pride sedaj tak škandal samolastne aretacije v zbornici v razgovor. Opravičeno smo lahko radovedni, koliko poslanecv razen socialnih demokratov, ki so povsod neustrašeni borilci proti korupciji, bo tako pogumnih, da bodo riskirali jezo in zamero tega francoskega mogotca.

Policija je skoraj povsod korumpirana skozinskoz.

— Milionski zaklad na morskem dnu. Na obrežju Castboarna so se podali potapljači na delo, da bi na dan spravili zlati tovor parnika "Oceana", ki se je bil pred kratkim potopil. Vrednost na parniku se nahajajočega blaga cenijo na 15 milijonov mark. Udrlji so v kapitanovo kabino in našli v njej ključ k skladišču zlata. Do sedaj so spravili ven en zaboj zlata in nekaj srebra. Upajo, da bodo, če bo vreme ugodno, v kratkem času ves zaklad lahko spravili na varno.

— Manire modrokrvnega stopača. V Biskupcu pri Geviču na Moravskem domuje princ Thurn-Taxis, ki bi prav rad vedel za imenitnega kavalirja in ne majhen je njegov ponos na modrokrvnost svojega pokolenja. Mnogo si domišljuje fini prine tudi na svoje katoliško pobožnostjo in njegova samozvest je že poskočila, ko je bil vsled privilegijske voline pravice eden izmed postavodajalec Moravske. Amtegnite mu kožo raz glavo in vrzite ga preko grajskega zidovja v inarek. — No, ali ti sedaj prihajajo še dovpti na misel?"

"Vi ste zelo usmiljeni z menoj, gospod vitez", je menil Vamba, kateremu ni vir za šaljivost vsahnil tudi v resnih trenutkih, "ako mi bodete dali rdečo čepico, katero ste mi obljubili, bodete vzhodje meniha povisali v kardinala."

"Siromak hoče umreti v svojem pokliu!" je pripomnil de Bracy. — Ne smeš ga usmrtiti, Front de Boeuf. Podari ga meni, da bo razveseljeval moje vojake. — Kaj ti porečeš k temu malopridnežu? — Ali boš šel z menoj v vojno?"

"Gotovo, ako le dovoli moj gospodar", je rekel Vamba, "ker drugače ne smem vreči proč srebrnega obroča."

"Oho, normanska pila bo kmalu odstranila saksonsko vez", je menil de Bracy.

(Nadaljevanje.)

VAŽNO

za pošiljalce denarjev v staro domovino.

Rojakom, ki pošiljajo svojem denarje v staro domovino naznanjam, da odpošljem vsako pošiljatev, katere dospe do torka do 2. ure popoldne, še isti dan na pošto, in gré s parnikom v sredo čez morje; za to najraje vzamem najhitrejša parnike. Pošiljatev, katere dospejo do 2. ure v petek popoldne, pa gredo s hitrimi parniki v soboto v Evropo.

To je zelo važno za pošiljalce denarjev v staro domovino. Razume se, da je potreba poslati ali draftte, ali Money Ordre, ali gotove novce; za privatne čeke pa je treba čakati nekaj dni, da se izve, ako so dobri; s tem se vedno nekaj dni zamudi. Zato je tedaj najboljšje, posluževati se draftov, Money Ordrov, denarje v gotovini do zneska \$50.00 pa je pošiljati v registriranih pismih.

Rojaki, uvažujte to in vedno bodete dobro in sigurno postopali.

Pošiljatev je nasloviti:

FRANK SAKSER

82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y.

Podružnica: 6104 ST. CLAIR AVE. N. E., CLEVELAND, OHIO.

svojih gozdovih obeha modrokrvni lenih na drevesih podobe svetnikov, svojim logarjem pa plača po 14 kron mesečne plače in jim da vsako leto tri mernike slabega žita.

Modrokrvni postopač, ki gotovo rad zabavlja v salonih modrokrvnih lenuhin, da so delavci ne-izobraženi, je bolj neotesan kot krvavji pastirji na zapadnih ameriških prerijah. In tako neotesano modrokrvno drhal morajo preživljati avstrijski narodi s svojimi žulji in sragami. Ni čudo, če gre v Avstriji čimdalje bolj rakovo pot.

— Časnik brez sablje. V vas nad Kanalom je prišel vasovet častnik, pri tej priliki pa je prišel ob sabljo. Dogodovščina se je tako-le dovršila. V Gorenjempolju je parkrat po noči stikal častnik iz Kanala okolo Podbrščekove hiše. Domači izprva niso vedeli, kdo lomasti okrog hiše, pa so bili v strahu. Nekoč pa so videli, da je nočni gost človek, ki ima vojaško čako. Nekoč po gospodarjevi smrti, je zopet priložnost kanalski oficir v Podbrščekovo hišo. Domači so se ga ustrašili, ker so mislili, da straši. Slednjič se je sin Ivan opogumnil ter zgrabil oficirja. Častnik pa je dejal, da je finanec in da ga lahko aretira, ker imajo v hiši luč. Podbršček je nato še opazil, da je častnik segel kakor bi hotel zgrabiti sabljo, zato ga je vrgel ob tla. Oficirju so vzeli sabljo: nato pa so ga pustili, da je odšel. Sabljo je Podbršček izročil orožnikom ter povedal, kaj se je zgodilo. Kmalu pa so pozvali Ivan Podbrščka pred kanalsko sodišče, ker je bil obtožen, da je poškodoval častnika. Pri obravnavi v Kanalu je bil Ivan Podbršček popolnoma oproščen. Ta dogodek dokazuje, kako domišljavi so častniki v blaženi Avstriji. Smatrajo se za človeka in pol in si domišljajo, da smejo izvršiti, kar je navadnim civilistom prepovedano. Mesto, da bi mirno spravil batine, ki jih je dobil po lastni krivdi, je šel pa tožiti. Domišljavi oficir je pač mislil, da sme razsekati civilista s sabljo, ako se mu civilist postavi v bran in ga pošteno namaže tam, ker hrbet izgubi svoje pošteno ime, mora pa civilist v ječo.

Lekcija za domišljavega častnika je bila prav dobra. In privoščiti jo je vsakemu, ki bi si kaj takega domišljal.

— Oficialna statistika avstrijskega morskega ribištva izkazuje sledeče: Ujeli so 43.319.925 rib, katerih skupna teža je znašala 10.960.895 kilogramov. Ujete ribe so bile vredne 8.856.247 kron. Število in skupna cena ujetih rib sta letos v primeri z lanskim letom padli, to pa je največ zaradi tega, ker je bil letos izredno slab lov na sardine in sardele. Poleg

POZOR! SLOVENC V CHICAGO!

Veliko dramatično predstavo "ROKOVNJAČI"

prireli

Slov. Mlad. Samost. Podp. Društvo "Danica"

V NEDELJO, DNE 28. APRILA 1912
v Narodni Dvorani, vogal Center Ave. 18 cesta.

Začetek točno ob 2 popol. Vstopnina: 75-50-35c za odrasle in 20c za otroke

To je edina gledališka igra v letošnji sezoni. Ker se predstava vrši popoldne, imajo tudi rojaki in okolice — bližnji mestni prikolici posvetilo. Po igri prista zabava in ples. K gledališki predstavi vabimo najljubše vse rojake iz Chicaga in bližnjih mest.

Za obilno udeležbo se priporoča ODEOR.

Denar pošiljamo v domovino.

Po sledečih cenah:

\$10.35		K. 50
\$20.50		K. 100
\$41.00		K. 200
\$102.50		K. 500
\$204.50		K. 1000
\$1000.20		K. 5000

S temi cenami so vračunjeni vsi stroški.

PRODAJAMO ŠIFKARTE.

MENJAMO DENAR.

Govorimo slovenski.

Kaspar Državna Banka

1900 Blue Island Av., Chicago, Ill.

DR. ADOLF MACH

ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure: 9 do 12 dop. 1 do 6 pop. 7.30 do 9 zvečer. Ob nedeljah po dogovoru.

2601 S. Lawndale Av. vogal 26th St. CHICAGO, ILLINOIS.

J. S. JABLONSKI

Slovenski fotograf

izdeluje vsa v fotografsko stroko spadajoča dela dob o in poceni

6122 St. Clair Avenue. CLEVELAND OHIO.

VSA TISKARSKA DELA

izvršuje točno v vseh jezikih

Jugoslovanska zadružna Tiskarna

naslov: CO-OPERATIVE PRINTERY

1830 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Tiskovine za društva, pismen papir, kuverte, vstopnice, programi, pozivi, letaki, potrdila, pravila, članske knjižice, vizitnice itd., se izvršujejo hitro in solidno.

Pri vnanjih naročilih naj se vedno navede kakovost tiskovin, da vemo poročati ceno. Uprajate vedno preje za cene predno naročate drugje. Naše cene so zmerne.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največja slovanska trgovina za ZA-STAWE, REGALIJE, ZNAKE, KAPE, PECATE itd. v Ameriki.

Izdeluje zlate znake za vsa slovanska, hrvatska, česka, slovaška in srbska društva v Ameriki.

Pišite po naš veliki cenik ki je tiskan v vseh slovanskih jezikih in kateremu so priložena zahvalna pisma od poznanih društev.

Lastnik je rodom čeh, piše slovenski in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar se je ustanovila.

EMIL BACHMAN

BADGES, FLAGS, BANNERS & CAPS

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleskem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

The Lake Shore Banking and Trust Co.

USTANOVLJENA 1890

Assets: nad \$3,600,000.00

Hranenje in splošni bančni posli. Posojila na zemljišča in druge.

55. cesta in St. Clair Ave. Huron Road in Prospect Ave.

Superior Ave. in Addison Road.

Pri nas vlaga država Ohio in mesto Cleveland. Plaćemo 4 od sto.

Posiljamo denar v staro domovino hitro in zanesljivo. Ter prodajamo v brode listke. Smo zastopniki od vseh glavnih prekmorskih črt.

Zelim Vasega znanstva.

Jas. M. Gundry, pred. Harley B. Gibbs, po. pred. H. W. King, po. pred. J. Horace Jones, blagajnik. Walter S. Bowler, tajnik in blag. L. C. Kollie in George F. Schulze, pomožna cashier.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.

Zastave, regalijske, znake kape, pečate, in vse potrebščine za društva in jednote.

DELO PRVE VRSTE. CENE NIZKE.

Slovenske cenike pošiljamo zastoj.

F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois